

като място, гдето се обработва гюля, а за Пловдивско посочва само *Карлово* (ср. Иречекъ, Пжт. II, 208), Отъ това трѣбва да се заключи, че до тая година, центра на розовата индустрия въ *Пловдивско* е билъ *Карлово*, а не *Казанлъкъ*, ако и да е съществувала такава въ последното заселище.

Земището на розата се дѣли на два пояса: единия се простира край политъ на Ст.-планина и край южния склонъ на Сръдня-гора, отъ Панагюрище дори до Нова-Загора (днесъ) а около преди 80—90 години — до Сливенъ (включително и него). Другия поясъ е отъ по-новъ произходъ и се простира отъ Пещера до Конюшката околия.

Историята на розовата индустрия е стара и е отъ азийски произходъ. (Още Иродотъ пише за Македонскитъ градини на Мидиса отъ саморасли рози (ἡ οἰατα ῥόζα, VIII, 138, Ср. Иречекъ, op. cit). Отечеството на розовото масло е Индия, Персия и Египетъ, отгдето се прениса вѣроятно, въ политъ на Балкана, отъ турцитъ, като последни чинители на това стопанство.

Важното е, обаче, че преди да дойде розата до самитъ поли на Балкана, развъждана била на първо време около завзетия отъ турцитъ по-рано *Одринъ*. Че тамъ се е произвеждало розово масло, отъ което сега нѣма поменъ, за това пишатъ, както географа Хаджи Калфа (отъ сръдната на XVII-я вѣкъ), тъй и туркографа Хамеръ (Lesch. d. Osm. R. I, 147). Отъ тукъ става ясно, какъ може розовата индустрия, на пжтъ за разпространяване въ южнитъ поли на Ст.-планина, да мине отъ Одринско най-напредъ въ Сливенъ и следъ това въ *Карлово*, *Казанлъкъ*, *Пещера* и т. н., още по-вече, че долуприведенитъ данни ще посочатъ, какво въ *Сливенъ* до преди 1830 г. действително имало *розови садища* за добиване на *розово масло*.

*Баронъ Божуръ* (Baron F. de Beaujour), който ни е остаовилъ най-ранни известия за Сливенското розопроизводство (пжтувалъ е въ Турция презъ първата френска революция и втори пжтъ презъ 1817 г., ср. труда му Voyage militaire dan, l'Empire Ottoman, Paris, 1829, p. 245, т. I). г. Като стигналъ въ Сливенъ (Selimnia), направило му впечатление обстоятелството че тукъ, презъ началото на лѣтото, млади български момичетивали въ розовитъ градини (Vergers de rosiers) и берѣли на групи разцвѣналитъ се тамъ рози. Тѣй набранитъ рози гѣ носѣли на рамо въ върбени кошници или въ коля (arabas), теглени бавно отъ биволи. Тукъ изтънчения и благороденъ френець се спира и не намира думи да изхвали, както самата сцена, тъй и самитъ Сливенски розарки. „Свежестъта на

<sup>1)</sup> Най-близка околия и днесъ на Сливенъ, по отношение на розо-производство, е Новозагорската околия. Презъ 1881 г. въ Новозагорско се добило 90, 401 оки розовъ цвѣтъ.